

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

10. szám.

XII. évfolyam.

1941. május 15.

Tizennégy és tizenöt között.

(Igaz történet.)

Volt egy napja az évnek — május harmadika vagy negyedike — amikor édesapám 24 órán keresztül nem evett s nem ivott, nem dohányzott, ellenben ételének-italának és dohányának ellenértékét elvitte valahová s mi nem is tudtuk, hogy hová. Mivel édesapám hatalmas testalkatú, jóétvágyú és nehéz munkát végző ember volt, mindnyájan biztosan tudtuk és éreztük, hogy ez a koplalás nehezére esik, de sejtelmünk sem volt róla, hogy vajjon miért teszi? Számtalanszor megkérdeztük ezt tőle, de mindég csak mosolygott s csak annyit válaszolt, hogy ezt mindegyikünknek külön-külön fogja megmondani, akkor amikor 14-ik évünket betöltöttük s erősen közeledtünk már 15-ik születésnapunk felé.

— De mért csak olyan későn és mért épen akkor fogja ezt megmondani édesapám? — faggattuk őt.

— Azért mert a 14-ik és 15-ik születésnap közötti idő, az élet egyik legfontosabb szakasza. Amit olyankor él át az ember, azt megjegyzi magának egész életére.

— Ó, ha most megtetszenék mondani, most is megjegyezném magamnak egész életemre, hiszen nem vagyok már olyan kicsi, hogy mindent elfelejtsek! —

— Ez igaz! — válaszolta az édesapám. — De a 14-ik és 15-ik születésnap közötti idő, egészen különbözik az élet többi szakától. A 14-ik és 15-ik születésnap között a gyermekből serdülő ifjú vagy hajadon válik s már érzi világosan, hogy mi a jó és mi a rossz, mert ebben

az időben erősödik meg *szívében* a lelkiismeret szava. Nem mondom a lelkiismeret azelőtt is él már, a kisebb gyermekben is, azonban ebben a korban nagyon megerősödik a hangja és ettől kezdve az ember egész sorsa egész élete attól függ, hogy mire hallgat inkább; lelkiismerete szavára-e vagy pedig rossz ösztöneire, amelyeket rossz pajtások, rossz emberek táplálnak...

— Ő nekem már nagyon erősen szól és és nagyon hangosan beszél a lelkiismeretem — vágott közbe a hugom Mariska — a multkor, amikor titokban megettem a Pista dióját valósággal furdalt is. Nekem hát elmondhatja titkát édesapám.

— Remélem hogy mire 14 éves leszel Mariskám, annyira megtanulsz lelkiismereted szavára hallgatni, hogy nem fogod többet titokban elenni a Pista dióját. — — — Mert látjátok, ebben változik meg az élet a 14-ik és 15-ik születésnap között, hogy *azelőtt* még nem hozott *jóvétehetetlen* szerencsétlenséget, ha a gyermek könnyen vette lelkiismerete szavát; ettől fogva azonban a szerencsétlenségek és sorscsapások lavináját indítja meg az ember, ha nem ápolja gondosan lelkiismeretét s nem hallgat nagyon figyelmesen, nagyon szorgosan lelkiismerete legkisebb rezdülésére is...

Édesapánk elhallgatott. Láttuk, hogy titkát nem árulja most el, tehát várnunk kell addig míg 14-ik évünket be nem töltjük s nem közeledünk a 15-ik születésnapunk felé...

Mire azonban ez a várva-várt idő bekövetkezett; én már nem voltam odahaza. Hajlamaim olyan tanulmányokhoz vittek, amelyeket odahaza nem tudtam végezni. Idegen városba ke-

rültem iskolába. Édesapám tudta, hogy igen nehezemre esik elmennem hazulról, főleg pedig távol lennem ő tőle, s mindenképen könnyíteni akart helyzetemen és szívemen.

Bőven ellátott pénzzel, igen jó házban helyezett el s meghagyta, hogy — ha már nem lehetek odahaza — ne vonjak meg magamtól semmit sem.

Hamarosan hozzászoktam a jó élethez, mindég azt ettem, amit szerettem s olyan ételekhez, amiket nem szerettem, csak épen hozzá nyúltam. Rengeteg gondolatot szenteltem jó ételeknek s általában véve kényelmeknek, szórakozásaimnak, megtanultam táncolni, mindenféle sportot űzni azután tánczenét játszani. Rendszeresen jártam moziba és olyan szabad napjaimon, amikor nem volt valami szórakozásom, bizony kifejezetten unatkoztam ahelyett, hogy valami komoly értékes dologgal foglalkoztam volna. Nem mondom rossz fiú sohasem voltam, de a tanulást csak épen annyira végeztem el, amennyire muszáj volt, hogy ne bukjam meg, de ezt sem saját erőmből s ezt sem tehetségemnek megfelelően. Minden komoly dolgot, amit azelőtt végeztem, most abbahagytam; a háziállatok ápolását, a gazdasággal való foglalkozást, a naplórítást, mindent. Egyetlen gondom volt, hogy mihamarabb összecsapjam jól-rosszul leckémet s azután minél több és kellemesebb szórakozást gondoljak ki magamnak. A lehető legönzöbber életet éltem, — sokkal önzöbberet, mint azelőtt, gyermekibb éveimben — de ezt elvakultságomban észre sem vettem. Önzésem azonban olyan nagy volt, hogy édesapám titkáról elfeledkeztem s bár 14 éves elmúltam már s erősen haladtam 15-ik születésnapom felé, nem irtam neki s nem kérdeztem őt meg az erre az időre ígért válasz felől. A kényelemszeretet és a szórakozás vágya olyan erősen uralkodott felettem, hogy teljesen elnyomta bennem azt, aminek kifejlődéséhez elérkezett az idő; a lelkiismeret szavát. Így tehát, ahelyett, hogy egyre jobban hallgattam volna lelkiismeretemre, azaz ahelyett, hogy lelkem hallását egyre jobban élesítettem volna, annak meghallására, amit lelkiismeretem mond nekem: semmi másra nem hallgattam, csak a szórakozás utáni vágyra.

Igy folytak napjaim. A tél elmúlt s a szelid tavaszi napokat hamarosan forró május váltotta fel. Víz után vágyakoztam s elhatároztam, hogy amint csak módját ejthetem kimegyek a közeli nagy tóra fürdeni és csónakázni. Ezt első alkalommal, amikor tehettem meg is tettem, nagyot úsztam és lubickoltam, utána pedig csónakba szálltam. De most is mindennél erősebb volt bennem a kényelemszeretet, — nem akartam magam evezni, hanem fogadtam egy jó erős embert erre a célra, én pedig kényelmesen lefeküdtem a csónak fenekébe. Amikor végig nyújtódtam s éreztem tagjaimon a tűző nap csiklandozását, eszembe jutott apám tanítása, hogy a természet csak annak ad igaz örömet és igazi szórakozást, aki fáradt és dolgozik ezért. Aki azonban tétlenül várja a természet adományait, sokkal

kevesebbet kap belőlük, mint az, aki munkálkodik értök. Igen, szüleimnek ez a tanítása csakugyan eszembe jutott, de szavaik emlékét hamarosan elódáztam magamtól azzal, hogy — elég nekem a természet adta örömekből annyi is, amennyit én munka és fáradság nélkül megkapok, nem kell nekem több.

— Most elég neked, de később hiányozni fog az életben, amit most nem kaptál meg. Ezt sohasem fogod pótolni tudni! — hallottam édesapám hangját nagyon messziről hozzám szállni. De már ekkor félálomba voltam s a következő pillanatban a fürdés és a nap hatásaképen mélyen aludtam. Soha életemben jobban nem aludtam mint ekkor, mert egy idő múlva mérhetetlen keserűséggel éreztem, hogy valami finom érintés éri csuklómat és ez felkelt álmaimból. A mély álomból hirtelen teljes tudatra ébredve láttam, hogy az az ember, akit evezésre fogadtam fel, óvatosan bontogatja karórám szíjját bizonyára azért, hogy ellopja azt. Vad harag fogott el emiatt az aljas orvtámadás miatt. Egy felnőtt ember egy alvó gyermektől el akarja lopni azt az órát, amelyet édesapja neki még első áldozásra adott. Eszembe jutott, hogy édesapám hányszor, de hányszor fejezte ki örömét afelett, hogy ezt az órát annyi éven át ilyen hűségesen megőriztem s ahányszor csak hazamentem mindig megkérdezte: — na megvan-e még az óra? — Mikor pedig látta hogy épségben megvan, csillogott a szeme s örült a lelke. Amit mindig éreztem, hogy ezt az órát nem szabad elveszítenem, most sokszoros erővel újult fel bennem. Elszántan ugrottam fel a csónak fenekéről s ki akartam tépni csuklómat a tolvaj markából. Ő azonban erősebb volt s kezemet nem engedte el. Dulakodtam vele. Heves mozgásunk a csónakot felborította és mindketten a vízbe estünk. Én egy idő múlva prűszkölve és fulladozva bár, de újra felmerültem a víz színére. Látásom homályos volt ugyan, mert szemem tele volt vízzel, annyit azonban meg tudtam állapítani, hogy mialatt aludtam erős szél és hullámozás támadt. A hullámok ellen uszómozdulatokkal küzdve a partot kerestem, hogy arrafelé ússzak. Kétségbeesve láttam, hogy a part milyen messze van és hogy a hullámok nem arra felé visznek, hanem épen az ellenkező irányban, a tó közepe felé, azután eszembe jutott a csónak és az ellenségem. Ezek nem voltak seholsem. — Úgy látszik a csónak tele lett vízzel s véglegesen elmerült, az ember pedig vagy a csónak alá került, vagy nem tud úszni és megfulladt — gondoltam magamban. De hamarosan hozzá fűztem azt is, hogy nem sokára én is így fogok járni, mert nem fogok tudni harcolni a hullámok ellen és nem lesz erőm arra, hogy a partig kivezzek. Hisz máris fulladozva s már is minden percben tele megy szemem, szájam, fülem, orrom vízzel. Hamarosan utól fog engem is érni a vízhalál: a megfulladás, kétségbeesés és félelem remegtette meg minden tagomat, miközben próbáltam magamat nem csak a víz színén tartani, hanem a part felé úszni. De

hiába! A hullámok ereje sokkal nagyobb volt, mint könnyű labdát lökdöstek ide-oda s vittek a maguk irányába, nem pedig arra, amerre én akartam haladni. Percek mulva már éreztem, hogy nem bírom a szörnyű küzdelmet, karomat, lábamat valami csodálatos gyöngeség járja át s egész tárgyilagosan megállapítottam, hogy pillanatok múlva nem fogok mozdulni tudni hanem elsüllydek s megfulladok. Nem tudom, leírni, hogy eszemnek ezt a megállapítását milyen érzés követte testemben és lelkemben, de annyira tisztában voltam a megfulladás mibenlétével, tehát azzal ami reám várt, hogy már most előre éreztem az orromon, fülelmen és szájamon át belém áramló és zuhogó vizáradatot, az így támadó görcsös léghiányt és fulladozást s már erre a pusztá elképzelésre is kezdtem elveszíteni eszmeletemet.

Ebben a pillanatban azonban váratlanul felbukkant előttem a csónak. Igaz ugyan, hogy felborult állapotban, de mégis, úgy látszik lékmentesen. Tőle jobbra-balra az evezők, lábdeszkák, kormány stb. uszkáltak a víz tetején, csak a szerencsétlen tolvaj nyomát nem láttam sehol sem, úgy látszik a hullámok a csónakot velem együtt a maguk irányában sodorták és most a víz színére vetették. Minden erőmet összeszedve, néhány úszótempót végezve, (s a hullámoktól is segítve!) utólrétem a felborult csónakot és felmásztam reá. Görcsösen kapaszkodtam belé, mert a hullámok most minden erejükkel azon voltak, hogy lesodorjanak menedék helyemről.

Első percekben nagy megkönnyebbülés járt át, amikor a csónak tetejére elhelyezkedtem, de hamarosan láttam, hogy még ez sem jelent menekülést, legfeljebb halálom elodázását, mert hiszen a hullámok erejével és sodrásával szemben épúgy nem lesz erőm kapaszkodni a csónakba, mint ahogy nem volt erőm velük ellenkező irányba úszni sem. Hátha mégis! Helyzetem határozottan javult az előbbihez viszonyítva, hátha kibírom itt addig, amíg valahol partot nem érek.

S csakugyan, a Gondviselés nagy segítségemre volt, mert a szél és ezzel együtt a hullámozás irányát hirtelen megfordította, a part felé irányította, sőt mitőbb ezzel egyidejűleg a szél erejét annyira felfokozta, hogy ez valóságos orkánként száguldott a part felé, vad sebeséggel korbácsolta és hajtotta maga előtt a hullámokat, azok hátán pedig a felborult csónakot és engem. Most már láttam, hogy van reményem a menekülésre, mert hamarosan partot fogunk érni, de egyúttal új nehézségem is támadt. Az orkán erejű szélnek ugyanis minden törekvése az volt, hogy engem letépjen a csónak kidomborodó, pupos hátáról s bármennyire is elfeküdtem azon, bármennyire is hozzásimultam, a szél mégis belém tudott kapaszkodni s tépett, marcangolt le onnét. Magam sem tudom milyen erő segítségével tudtam a szél támadásainak ellenállni, csak arra emlékszem, hogy egyszer közvetlen előttem, mintha hirtelen merült volna fel, megpillantottam a partot s tudtam, hogy a következő hullám hatalmas erővel

ki fog oda taszítani s ha nem töröm össze magam, megmenekülök. A csuklómra néztem! Apám órája rajta volt. Sem a tolvaj, sem a víz, sem a szél nem rabolta el tőlem s ha most netalán a hullám úgy csap a partra, hogy koponyám szétloccsan valamí sziklán, akkor holttestemen az órát meg fogják találni.

Ez volt utolsó gondolatom s máris jött a várva várt hatalmas hullám s elemi erővel taszított ki csónakostól a partra. Én egész lelkemmel s minden izmommal kapaszkodtam a csónak deszkáiba, hogy a törés azokat érje, ne pedig az én csontjaimat. Hogy azután mi történt, mi nem történt, nem tudom, mert szemem elől eltűnt az ég, a víz, a part, a csónak és a karóra és minden, ami eddig körülvett s helyettük egészen más képeket láttam magam előtt. Rengeteg képet s valamennyi képen saját magamat — *én magamat!* — láttam sokféle helyzetben és környezetben, de mindég mint egy végtelen jószívű, önzetlen érzésű más emberekért élő, haló és nagyon szorgalmasan dolgozó, édes arcú gyermeket. Amint egyik képtől, a másik felé fordultam, azonnal megszólalt egy szelíd hang: „Látod, ez vagy te!” „Látod, ez a te igazi lényed!”

Nem kellett sietnem a nézéssel, a képek ott maradtak előttem és annyi ideig nézhettem őket, ameddig csak akartam. Mindegyikhez többször is visszatértem s elhatároztam, hogy egy néhányat közülök örökre megjegyzek magamnak s egész életemen keresztül mindég lelki szemem előtt tartom, mert figyelmeztet majd arra az én jobbik, az én szebbik lényemre, aki egykor voltam, de aki elrejtetten bennem lakik még most is, de s akiről a gyermekkorból serdülő korba jutva már majdnem egészen megfeledkeztem ahelyett, hogy ápoltam és tovább fejlesztettem volna.

Az első kép, amit megjegyeztem, csecsemő korban ábrázolt engem, amint szoptatás után anyám ölében jóllakva feküdtem. A szobában körülöttünk mások is voltak s valami magasztos szép olvasmányt olvastak fel anyámnak. Szemem becsukódott s éreztem, hogy a jóllakás boldog állapota után az alvás boldogsága következik, de mindez a boldogság még sokkal nagyobb boldogság, mint egyébként volna azért, mert azok a magasztos gondolatok, nemes szavakba foglalva itt hangoznak el mellettem. Az, ami itt folyik mellettem, a felolvasás és annak meghallgatása, — bár nem értem, sőt mi több nem is hallom még, úgy hat reám, mint égi levegő, mennyei napsugár s édes, örök béke simogatása. Ez jó nekem, ez kell nekem, mert lényemet a Teremtő úgy teremtette, hogy bár egészen és minden porcikámig gyakorlati vagyok, mégis már most csecsemő koromban is, de később egész életemen át is csak akkor lehetek *egészen boldog*, ha imádkozó emberek és magasztos gondolatok közelében élhetek és sohase elégíthet ki engem egészen az a gondolatvilág és környezet, ami tisztán csak hétköznapi dolgokkal foglalkozik és ami közönséges. *Magasztos gondolatokat és imádkozó lelkeket pedig*

leggyakrabban azok közt találtam, akik szívemhez mindég legközelebb álltak: az egyszerű embereknél s nem a flancosaknál. Egész életemben az egyszerűket szerettem legjobban.

Második kép. Már karon ülő csecsemő vagyok. Még beszélni ugyan nem tudok, de hangokkal és mozdulatokkal már kifejezem akaratomat. Dadám etet. Enni borzasztóan szeretek, mert enni borzasztóan jó. Minden mennyiség kevés nekem s megtudnék halni az ételért, akkora örömet jelent nekem. De mégis etetés közben nagy lármát és hadonászást viszek véghez, mert azt akarom, hogy dadám is részesüljön abból a jóból, amiben most nekem van részem, azt akarom, hogy ő is egyék ételéből s addig nem is nyugszom, amíg meg nem oszthatom vele falataimat. *Énemnek, lényemnek törvénye, hogy csak annak tudok örülni, ami másnak is örömet okoz, nem csupán nekem.*

A harmadik képen már járni és futni tudok. Rózsaszínes ruhácskám, arany hajam tavaszi fák alól tűnik elő. Hóféhér virágszirmok hullnak reám. Anyám és mások dolgoznak körülöttem. Sziklakertet készítenek. A legnehezebb köveket én fogom meg kicsi kezemmel s én cipelem lélegzet szakadva, görnyedezve, mert *énem olyan, hogy mások munkájában osztozni akarok s a legnehezebbet vállalni én akarom, hiszen csakis így érzem jól magamat.*

A negyedik képen már négy éves vagyok. Hajam még arany, de szemem kékje már sötétedni kezd. Ezalatt a rövid négy év alatt, amit a földön leéltem, mennyi embernek okoztam már annyi végtelen örömet. Mindig jó voltam és szelid és végtelenül édes és olyan nagyon-nagyon tudtam szeretni mindent. Fát, fűvet, állatot, gyermeket, embert! Mindenek fölött azonban édesapámat, akinél jobb embert — úgy hittem — Isten már nem is teremthetett. Sokat „bolyongásgzott” velem mindenfelé, tanított engem, mesélt nekem s megosztotta játékaimat is. Mindég azt mondta, hogy én vagyok a legjobb pajtása. — A negyedik képen is kézen fogva látom magamat édesapámmal, amint édesanyám ágyához vezet. Édesanyám mellett újszülött fekszik: *az én új kisöcsém.* Még sohasem láttam eddig közéről csecsemőt. Most, mintha az ég minden angyalával leszállt volna hozzám s az egek zenéje zengene körülöttem. Aki ezt a boldogságot nem érezte, nem tudja, hogy mi. A szerelmi boldogság nem is hasonlítható ehhez. Minden jó és szent érzés, amire az emberi szív képes, egyszerre támadt fel bennem, ahányszor csak a kisdedet megláthattam. Szerettem volna őt karjaimba venni, szerettem volna mindenemet lába elé tenni, de semmit sem találtam, ami méltó lett volna hozzá, át meg átkutattam az egész házat, végül is találtam egy édes kis puha bársony bojtocskát, ezt vittem neki. Kicsi ágya rácsain keresztül benyultam piciny kezemmel s a csecsemő mellé tettem a rojtot. „Kis anyukám, kis anyukám!” mondtam neki. „Ezt neked hoztam, ez a tiéd!” A gyöngédség oceanjai áramlottak szívemből a csöppség felé s

ettől fogva sokáig csak „kis anyukám”-nak hívtam őt, mert ezt a nevet találtam érzésemhez legmegfelelőbbnek, bárha a csecsemő fiú volt.

Az, amit akkor öcsém bölcsője mellett átéltem, sohasem halt ki belőlem. Valahányszor kisdedet vagy gyermeket láttam, mindég az ég simogatta meg szívemet s mindég angyalok közelségét éreztem. Hat éves koromban egy ideig egy gyermek kórház közelében laktam s mindég arról ábrándoztam, hogy gyermekorvos leszek s ezeket a kis betegeket meg fogom gyógyítani, annyira fájt értük a szívem. Ha pedig egészséges gyermekeket pillantottam meg valahol, semmi más hoz sem hasonlítható lelkendezés járta át bensőmet: „Fiúkák, fiúkák!” kiáltottam feléjük s minden ami élt bennem, húzott és vonzott hozzájuk. Ma is még, ha gyermeket látok, túlradóan édes, valóságos földöntúli érzés járja át egész valómat. Lényem egyik leglényegesebb alkateleme a gyermekek iránti mérhetetlen nagy elemi erejű szeretet.

Az ötödik képcsoport, amit megjegyeztem magamnak, ezt a nevet viselheti, hogy a „bátorság és félelem képei.” Rajtuk elsősorban megint édesapám oldalán láttam magamat. Már négy és fél esztendő lehettem ezen a képen, jól tudtam evezni, kormányozni, bőrnadrágot viseltem, nadrágtartót és zsebeimet férfiasan használtam. Arányos kis testemet barnára piritotta a nap, mert egész nyáron vízben és levegőn voltam, hajam aranyát pedig megfényesítette. „Rézkapitány”-nak neveztem magamat (révkapitány helyett) s büszke voltam, hogy a férfinenhez tartozom. Ilyen pöttöm férfiként sétáltam egy kora őszi estén édesapámmal kézen fogva a nagy víz partján. Egyszer csak valahogy elvesztettük az utat, kövek közé kerültünk, én megbotlottam, elestem s egy nagy éles köre zuhanva, tátongó sebet ejtettem arcomon. Az ütés fájt, az ijedség megreszkettette szívemet, a patakzó vér rémülettel töltött el, — de mindebből nem mutattam semmit sem. Nem sírtam, nem kiabáltam, olyan nyugodtan és egyenletesen viselkedtem, mintha semmi sem történt volna velem. Édesapám és környezetem bámultak, csodálkoztak, mert legtöbb gyermek ilyen sebbel vagy elájult volna, vagy magánkívül lett volna a fájdalomtól és az ijedségtől. Én azonban erős maradtam s azt mondták reám, hogy nagyon bátor vagyok. Csakugyan később is sok mindenben mentem keresztül, ami azt mutatta, hogy nagy testi bátorsággal áldott meg teremtőm. Számtalan helyzetben bizonyultam valóságos kis hősnek s igazat adtam azoknak, akik azt mondták reám, hogy méltó vagyok az emberiség legnagyobb hőse: Nagy Sándor nevére. Bátorságom számtalan tetteit és bizonyítékait nem lehet felsorolni, csak éppen megemlítem hogy a legmagasabb fára másztam fel már pöttöm koromban s amikor először kötöttek a lábamra sít, félelem nélkül, teljes biztonsággal mozogtam rajta pár esztendő létemre. Ugyanígy voltam a biciklivel. Alig hogy rátettek, nem csak menni tudtam vele, hanem mindenféle merész mutatványokat is kitaláltam rajta édesanyám nagy ijedségére, mert

olyan piciny voltam még ekkor, hogy a biciklin ülve lábam nagyon messze volt még a pedáltól s csak állva tudtam hajtani a gépet valahogy úgy, hogy a vastengely alatt dugtam keresztül rövidke lábszáramat. Aki látott, mindenki azt mondta, hogy „bátor és ügyes testet adott nekem a jó Isten.“ Ennek az állításnak az igazságát életem számtalan más képe igazolta. Az, amelyen célba löni láttam magamat vagy cseresznyéket, szilvákat lőttem le magamnak a gyümölcsfák tetetejéről. Vagy az, amelyen tornázni láttam magamat, póznán mászni, futóversenyt nyerni és lovagolni, legtöbb kép háttérében ott volt az édesapám s mintha az ő arcán is hála és öröm tükröződött volna a miatt, hogy kedves kis fiának bátor és ügyes testet adott az Úristen.

Láttam azonban más képeket is magamról amelyeken a félelem gyötrelmei borítottak el és kinoztak meg. Így egy éves koromtól, mintegy négy éves koromig, ha a vonatzörgést olyan távolról meghallottam, hogy a vonat még nem is látszhatott, kétségbeesett jajveszékkeléssel, magamon kívül s egész testemben reszketve rohantam édesanyámhoz. Én, aki semmi veszélytől, fájdalomtól nem féltem, — örjítő iszonyodást és rettegést éreztem a gép zajától. — Ugyancsak leküzdhetetlen félelmet éreztem a sötétben is, attól annyira féltem, hogy pillanatokig sem tartózkodtam volna egyedül valaminő sötét helyen, ha közelemben nem maradt volna valaki, aki ének-szóval, vagy beszéddel adott állandóan jelt ittletéről. Édesapámat ilyen helyzetekben arra kértem meg, hogy füttyüljön s csak füttyszavának erősítésével tudtam elviselni azt a pár pillanatot, amig sötétség borult reám.

De a félelem okozta szenvedéseimről más képek is hirt hoztak nekem.

Láttam magamat hat éves koromtól kilenc éves koromig, rózsaszín hálókötösömben, görcsök között kinlódni az ágyban, közvetlen elalvás után, mert borzalmas látomások, rémes arcok jelentek meg előttem, amik vad félelemre indítottak. Arra, hogy szivszakasztóan kiabáljak és jajgassak, — hogy álmjáróként kiugorjam az ágyból s így fussak ki nemcsak a szobából, hanem a házból is, — hogy minden tagomat görcsösen begörbítsem... s környezetem mindezt kénytelen volt végignézni és nem tudott rajtam segíteni, mert bármit is tett velem, nem tudott felköltöni. Ó, hogy féltem ebben az időben az elalvástól, hogy bújtam minden este édesanyám ágyába, mert mellette nyugodtabban éreztem magamat és hogy törtem kis fejemet azon, hogy vajjon mitől lehetnek ezek az állapotaim? Egyszer rájöttem arra, hogy leginkább olyankor vannak, amikor holdtölte van és ettől kezdve azt mondtam magamról, hogy holdkóros vagyok. Édesanyám is sokat tűnődött és gyötrődött emiatt, orvosokkal, tanítókkal tanácskozott, de nem tudott világossághoz jutni. Az biztos, hogy az állapot hat és fél éves koromban, ősszel lépett fel először, amikor első állandó fogam kibujásával sokat szenvedtem s a következő perio-

dus is ősszel ismétlődött meg, egy év múlva rá. Későbbi képeken azonban nem tudtam a kapcsolatot megállapítani félelmi állapotaim és az évszakok vagy pedig testi folyamataim között. Édesanyám ugyan rámutatott egy képre, amelyben ő ennek az egész bajnak a gyökerét látta. Ezen a képen én mindössze három hetes voltam. Édesanyám, apai öreganyám betegágyánál ült velem s szoptatott. Öreganyámnak akart ezzel örömet okozni, akit végtelenül szeretett és akinek férjéről — apai öregapámról — nevezett el engem. Csakugyan öreganyám nagy boldogsággal gyönyörködött bennem és senki sem látta, hogy feje felett már ott állt a halál s a maga romboló sugarait az én érzékeny, puha testembe árasztotta bele. Senki se tudta, hogy öreganyám betegsége milyen komoly, sőt s pár nap van már csak hátra életéből, mert ha ezt tudták volna, talán nem vitt volna édesanyám nap-nap után halálos ágyához szoptatni engem. Tény, hogy aznap, amikor öreganyám meghalt, rajtam görcsös betegség tört ki (pylorus plasmus) melynek következtében hat héten át minden táplálékot egy vad gyomorgörcs szoritása következtében úgy adtam ki magamból, hogy szökőkút módjára a szoba mennyezetére fröccsent. Csontvázzá fogytam le, végül már vért is hánytam. Az a világhírű orvostanár operációt kívánt, de fiatal — Isten küldötte — házi orvosunk papaverin (mák) injekciókkal kezelt s tiltakozott a műtét ellen. Édesanyám szive sugallatára és a fiatal orvosra hallgatott. Mikor a harmincharmadik injekciót kaptam, állapotom már egészen válságos volt. Édesapám ekkor is, — mint annyiszor életemben — csodálatosan nyult bele sorsomba. Azt mondotta, hogy mert nem akarja, hogy pogányként haljak meg: kívánja az azonnali szükségkeresztelést. Ez meg is történt. A kép m utatja, amint édesanyám halálsápadtan, de abszolút nyugodtan állt mellettem a keresztelőd alatt, (melyre kék selyem csipkepárnába és ingecskebe öltöztették fel halálra aszott kis testemet) s az egyházi szertartás után, bölcsőm mellett, még külön házi ünnepséget rendezett, amelyen felolvasta Rudolf Steinernek: „Das Quellenwunder“ (A forrás csodája) című verses elbeszélését s azt kívánta, hogy egész életemen át szeressem és segítségül használjam ezt az elbeszélést.

A kívánt csoda hamarosan csakugyan bekövetkezett, mert másnapra teljesen meggyógyultam s görcseim többé nem jöttek vissza. — Édesanyám ellenben később, amikor az elalvás utáni görcsös félelmek felléptek nálam, azt hitte, hogy ezek csecsemőkorombeli betegségem maradványai illetőleg utóhatásai és gyakran keserű szemrehányást tett magának, hogy annak idején miért is vitt drága jó öreg anyám halálos ágyához szoptatni engem?

A képek mutatják, — de ezt különben is tudtam mint tényt és valóságot, — hogy az alvásbeli görcsös félelmi érzéseim 9-ik születésnapom előtt néhány héttel multak el, akkor amikor szeretett anyai nagymamám (tőlem távol) meghalt. Gyógyulásom abban a helységben történt, ahol Rudolf Stei-

ner, — aki a keresztlőmre felolvasott „Forrás csodája” című verses elbeszélést írta — egykor sokáig élt és sokáig működött. Ma az ő műterme s alkotása közvetlen közelében lakunk s én ebben a környezetben egész nap hatalmas lándzsával, nyilvesszővel s egyéb eszközökkel gyakoroltam a hősi erényeket.

A hatodik képsorozat, amit szintén mindenképen bele akartam rögzíteni emlékezetembe, úgy mutat be engem, mint „kis szemfülest.” Látni magamat ezeken a képeken, amint gömbölyű kis szemem szüntelen jár jobbra balra, két kis fülem szinte mozog a füleléstől és az orrcimpáim megmegrögzülnek a szaglálástól. Elterjedt a hír rólam, hogy én mindent megfigyelek és mindent észreveszek. Ha bárki elvesztett bármit hozzám jött azonnal, hogy eszeljem ki, vajjon hol is lehet s csakugyan mindent megtudtam találni. Szemfülességem a gondolkodásban is segítségemre volt és sok kis titkom volt afelől, hogy miképen kell helyesen gondolkozni és következtetni. Ezeket a titkokat nem igen mondtam el senkinek sem, csak az édesanyámnak, akit sajnáltam, mert testével nem volt olyan ügyes mint én, fejével pedig nem tudott olyan jól gondolkozni némely dolog felől mint jó magam. Így az egyik kép mutatja, hogy kb. 4-5 éves lehettem, amikor megmagyaráztam neki, hogy mit kell tennie, ha elfelejtett valamit. „Vissza kell menni arra a helyre, ahol azt a valamit először gondolta” — mondtam — „s újra eszébe fog jutni!”

A kép mutatja, hogy édesanyám összecsókolta tanításomért és azt mondta, a régi népek is így csináltak. Egyes helyek emlékeztetőül szolgált nekik s ha valamit elfelejtettek mindég arra a helyre mentek. . . .

Szemfülességem jó hírnevet teremtett nekem s a családban elneveztek „műszakinak” és ha bármi „műszaki”-nak nevezhető kis feladat akadt, azt mindég rám bízta. „Műszakiságomból” folyt, hogy szerszámok, eszközök iránt nagy szeretetet s ragaszkodást tudtam érezni. Annyira, hogy például 7-ik születésnapomon azt kívántam magamnak, hogy édesanyámmal egy ágyban alhassak és hogy kapjak egy igazi *ostort*.

Azonban szemfülességem hat és fél éves koromban Isten nagy kegyelmének is bizonyult. Ekkor az történt, — a kép különös élességgel jelent meg! — hogy két és fél éves kis öcsém, édesanyám és az én jelenlétemben fuldokolni kezdett. Egy pillanat alatt elkékült, szeme kidagadt és azt hittük vége. Édesanyám nem tudta mi történhetett az édes gyermekkel, akinek az imént még semmi baja sem volt s szép csendesén játszott. De én bezzeg tudtam, hogy mi itt a baj. Abban a szempillantásban odaugrottam a kicsihez, szétfeszítettem a fogsorait, belenyúltam a torkába s kivettem onnét azt a márványgolyót, amivel az imént játszott s amit, hirtelenében támadt elgondolásom szerint bizonyára szájába tett s általa fuldoklott.

Gondolkozásom helyessége, cselekvésem gyorsasága beigazolódott s ennek köszönhettem, hogy

megmentettem kis öcsém életét. Vagy még inkább annak, hogy *szemfülesnek születtem* és így észrevettem, hogy a gyermek mivel játszott.

A hetedik képcsoportban jószívű, áldott szívű gyermekként láttam meg magamat. E képcsoport egyik képén sírva borulok édesanyám szobájának ajtajára. Így talál meg édesanyám s nagyon megrémül, mert én úgy mint más gyermek sohasem szoktam sírni s a heves szívfájdalom most előtti egész lényemet. Kérdéseire alig tudok válaszolni s mire kizokogom, hogy mi fáj nekem ennyire, odatérdel mellém. Fájdalmam oka az volt, hogy észrevettem, hogy édesanyám, — aki ebben az időben pénzübelileg tönkrement — eladta kék csipkeruháját. Láttam, amikor az árús elvitte karján a kék csipkeruhát s éreztem, hogy szépséget visz el magával és őrít, szépséget hagy maga után és sebzí az édesanyámat. Alig éreztem életemben akkora fájdalmat, mint ebben az órában. Tavasz volt, ragyogás, de én bejöttem a kertből, kint hagytam kedves hajtókarikámat s úgy sirattam édesanyámat s kék csipkeruháját, hogy a szívem majd belé hasadt.

Ez a 10-ik születésnapom előtt játszódtott le néhány héttel. A 10-ik születésnapom után néhány héttel pedig az történt, hogy szüleim néhány hétre el akartak engemet és testvéreimet küldeni egy nyári intézetbe, ma úgy mondanák, hogy táborba, mert ez által az intézkedés által mások is, nagy szabadsághoz juthatnak majd. Nekem maga a gondolat is borzasztó volt, hogy intézetbe kell mennem s inkább bármit vállaltam volna, csak ezt nem. Könyörgésre fogtam a dolgot s mivel tudtam, hogy édesapám mindent meg tesz értem, ő hozzá folyamodtam. Csakugyan sikerült is őt megnyerni magamnak: otthon maradhattam. Boldogságom teljes volt. Ekkor azonban egy olyan ember környékezett meg engem, akinek szabadsága az én elmenetelemtől függött. Azt mondta, hogy ha én nem megyek intézetbe, akkor ő meg nem mehet szabadságra. Annyira megsajnáltam ezt az embert s *annyira dtéreztem* amit ő érez, hogy visszamentem édesapámhoz s megmondtam neki, hogy önként vállalom az intézetet csak azért, mert mást nem akarok szabadságától megfosztani. Édesapám elfogadta áldozatomat, intézetbe küldött, az inast pedig szabadságra.

(Zárójelben jegyzem meg, mert nem tartozik ide, hogy az áldozattal s nagy kinnal magamra vállalt intézeti élet nem volt olyan rossz, amilyennek hittem s hamar el is múlt s jó órák emléke is maradt belőle. — De ugyancsak feljegyzem, hogy az az ember, akiért az áldozatot hoztam, később igen hálátlanul viselkedett irántam.)

Azt, hogy másokkal együttérző, jó szívű lakik bennem, régebbi keletű képek is mutatták. Így pl. egy kép, amelyik a csipke ruha történet előtti időből való kb. fél évvel azelőtti kort érzékelteti. Őt éves kis öcsémet nagy szerencsétlenség éri kint az udvaron. Beveri fejét, ájulásból ájulásba esik, vérzése nem csillapul, azt hisszük vége. Bátyám karján viszi az ájult gyermeket, vér folyó húzódik utánuk, látom, hogy édesanyám támolyog

mögöttük. Hirtelen pontosan, világosan érzem, hogy most — ebben a szempillantásban — beleköltözik szívembe az a fájdalom, amit anyám érez e percben. Tudom, hogy az a metsző, rettenetesen sebző aggodalom, ami a szívemet átjárja: az anyám sebé, az anyám aggódása, mert *nekem megadatott a képesség, hogy mások érzéseit át tudjam érezni...* Megragadom édesanyám karját s nem mint kis fiú, hanem mint férfi támogatom őt be a szobámba, öcsém fekhelyéhez...

A kép elmosódik s helyette másik jelenik meg. Nagy fiú vagyok rajta, közel 14 éves. Édesanyámmal beszélgetek s magyarázom neki, hogy nekem milyen jó ösztöneim vannak s mindég megérzem, hogy mit kell tennem, s azt is, hogy ki jó és ki rossz. Édesanyám azt mondja, hogy az, amit én ösztönnek hiszek, őrangyalom sugalma, aki segítségemre van tanácsaival. „Hát akkor inkább azt kellene mondanom, hogy jó angyalom van, nem pedig azt, hogy jó ösztöneim vannak?” kérdezem anyámat.

— Inkább — válaszolja ő.

Csodálkozom anyámon. Én eddig úgy képzeltem, hogy csak a gyerekek hisznek angyalokban, a felnőttek pedig nem. Mikor gyerekek voltunk, anyám mindég azt mondta nekünk, ha rosszak voltunk: — Jaj, ne legyetek rosszak, mert megnehezítitek az őrangyalnak, hogy segítsen rajtatok, amikor bajban lesztek! — Mi hittünk neki s úgy képzeltük, hogy rossz cselekedeteinkkel köveket rakunk őrangyalunk elébe s azokat kell kerülgetnie, amikor lélekszakadva sietni akarna hozzánk, hogy valamilyen bajból kimentsen.

Sokszor azt is mondta nekünk édesanyánk: „Ne légy mérges, haragos és türelmetlen, mert nem hallod meg, hogy mit súg a szíved. A szíved szava pedig, angyalod tanácsa!” Ezt is elhittük neki s igyekeztünk megcsillapodni.

Az éjszakáról is számtalanszor tanított bennünket anyám s mindég azt magyarázta, hogy éjjel mikor alszunk, beszélgetünk angyalunkkal, csak reggelre elfelejtjük ezt. Ha azonban harag nélkül, bűnbánattal, jószándékkal s imádsággal alszunk el és gondolunk arra, hogy ezen az éjszakán is — mint minden éjszakán — találkozni fogunk angyalunkkal, aki tanácsokat fog adni nekünk... akkor valami emléket magunkkal fogunk vinni másnapra az angyalunkkal történt beszélgetésből s határozottan fogjuk érezni, látni, hogy mi a helyes és mi a helytelen!

Természetesen édesanyánknak elhittük ezt a tanítását is hiszen gyerekek voltunk, de, hogy most is még 14 éves korban angyalról beszél nekem, az teljesen érthetetlen előttem.

A kép világosan megmutatta elégedetlenségemet és megbotráncozásomat. Azonban édesanyám nem vette ezt tekintetbe, hanem tovább beszélt. A kép zengett hangjától:

Tudod minél tovább él az ember s minél inkább felnőtté válik, annál közelebről ismeri meg angyalát, mert az őrangyal minden korban újabb és újabb segítséget nyújt az embernek.

Egész kicsi korban elsősorban a szülők útján tanítja a gyermeket, később azonban mindinkább felkelti a gyermekben saját ösztönét, saját szíve sugallatát is, ezen keresztül irányítja és oktatja őt. A 14 és 15-ik év között pedig megszólaltatja erős szóval, az addig halk lelkiismeret szavát s ettől kezdve a *lelkiismeret* szavával fejleszti és vezeti a serdülőket, majd pedig felnőtteket.

Anyám utolsó szavaira eltűntek a képek, elcsöndesedett minden. Csak azt éreztem, hogy hatalmas kemény betűkkel beiródik mellembe, hűsomba, vérembe, csontomba, ez a szó: LELKIISMERET... azután pedig vége mindennek.

(Folytatjuk).

És azután?

Egy tapasztalt, hívő férfiúhoz hevesen berontott a fiatal, reményteljes unokaöccse és így kiáltott:

— Kedves nagybátyám, örvendezz velem. Megvan a lehetőség arra, hogy az egyetemre beiratkozzam és jogot tanuljak. A szerencsém így már féligmeddig megalapult.

— Derék dolog ez, fiam — szólt az öreg. — Így tehát most szorgalmasan tanulsz; de mi lesz majd azután?

— Három-négy év múlva megszerzem a doktorátust és jó bizonyítvánnyal kilépek az egyetem kapuján, hogy hivatásomat követhessem.

— És ezután?

— Azután törekszem majd szorgalommal és becsülettel az emberek dicséretét kiérdemelni, úgyhogy mindenütt jót beszéljenek rólam és megajándékozzanak bizalmukkal.

— És azután?

— Azután családot alapítok s ha gyermekeim lesznek, úgy nevelem őket, hogy becsületes és derék emberek legyenek.

— És azután?

— Hátha majd a gyermekeim felnőnek, akkor nyugalomba vonulok, élvezem a szeretetüket és boldogan élem öreg napjaimat.

— És azután?

— Azután? Nohát mindig nem maradhatok itt e földön, de ha lehetne is, az se volna jó, mert azután majd meg kell halnom.

— És azután? — kérdezte a jámbor öreg, mindkét kezét megfogva az ifjúnak és a szeme közé nézett. — Fiam, mi lesz majd azután?

Az ifjú megakadt, elsápadt, könnyek törtek elő szeméből.

— Köszönöm néked kedves nagybátyám — szólt végre. — A földolgot elfelejtettem, hogy mindnyájunknak meg kell halni és azután jön az ítélet. De a mai naptól kezdve a földologra fogok törekedni és életem első és legfontosabb célját magam elé fogom tűzni.

Az ifjú meg is tartotta szavát. Életét ezentúl úgy rendezte be, hogy mindég számolt azzal a léttel, ami a halál után kezdődik, s amelyben mostani életünk gyümölcsei megérnek.

Apánk mesél.

Csendes téli estén
A mécs világa mellett
Mondott Ő szép mesét
Sok százakat, sok ezret,

A kis hűgom és én
Mi hallgattuk őt ketten,
És omlott ránk a fény
A mesés téli csendben,

Mesélt nekünk szépről,
Ezer nagy óriásról,
A csillagos égről,
Ezer szép tündérlányról,

Kacsalábon forgó
Sok gyémánt palotáról,
És mérgesen morgó
Sok ezer oroszlánról.

Az óriásoknak
Hatalmas erejéről,
Ahogy ők csatáztak,
S a kicsike törpekről.

A tündérlányoknak
Ő elmondta szép álmát,
A gyémánt várakat,
Az angyaloknak szárnyát.

Majd ha sercegett a
Kis olajmécs kanóca,
Csendben azt susogta
Nézzetek fel a polcra.

Hozzatok új belet
És olajat a mécsbe,
Én addig gyerekek
Én mesélek még néktek.

És mi nagy örömmel,
Megtettük amit mondott,
Ő mesélt özönnel,
Feledve bút s a gondot.

Majd falúnk harangja
A sötét éjszakába,
Kondult és a hangja
Szólt Ave-Máriára.

A mesének vége,
Omoltunk szent imára,
Majd álmodtunk szépet,
A fehér, tornyos ágyba.

S imával ébredve
Megcsókoltuk kezét,
S kértük: Édesapánk!
Mondjál nekünk mesét.

Világ folyása.

A háború. Az elmúlt hetek során Görögország vott a főhadszintér. A háború itt tombolt legjobban. Északon tovább folytatódott a német-angol légiháború.

A német repülőgépek főleg a kikötővárosokat bombázták. Az angol repülőgépek Nyugat-Németország fölött dobtak le bombákat. Afrikában Sollum környékén vannak heves harcok. Itt a gépesített osztagok benyomultak Egyiptom területére. A német repülőgépek Marsa Matru ellen intéztek légítamadást. Az angolok itt építik ki újabb állásaikat.

Abesszíniában Dessziét kiűritették az olaszok. Az olasz hivatalos jelentés szerint az olaszoknak még két fontos pontjuk van Abesszíniában, Gondar és Addisz Abebától délnyugatra Gima.

Általános vélemény egyébként, hogy a görögországi hadjárat befejeztével a német támadás egyszerre indul meg a tenger felől és Egyiptom határa felől Szuez ellen, ugyanakkor Gibraltár ellen és az angol szigetország ellen is. Sőt számolnak azzal is, hogy egyidejűleg Japán is megmozdul az ázsiai angol területek ellen. A legközelebbi főcél mindenestre az, hogy Angliát a Földközi-tengerről kiűzzék és megszakítsák a kapcsolatait távolkeleti területeivel.

Német győzelem Görögországban.

Múlt héten az albán határon harcoló görög hadsereg letette a fegyvert és a német csapatok egyik szárnya elérte a Thermopile-szorost.

A görög események ettől kezdve gyorsan gördültek előre. A német csapatok kemény harcok árán továbbhaladtak és május 4. reggelre elérték a görög fővárost, Athént. Az egyesített angol-görög hadseregnek az volt az utolsó reménysége, hogy átvonulnak a keskeny korinthuszi földnyelven és a csaknem szigetet képező Peloponnesz félszigeten még védeni tudják magukat, legalább addig, amíg az angol csapatszállítások befejeződnek.

Azonban ez a reménység sem vált valóra. A német csapatok gyors előnyomulással átkeltek a keskeny tengerszoroson és innét haladtak tovább.

A német hadsereg nemcsak a görög félszigetet foglalta el, hanem a görög partok és Törökország között lévő szigetek egy részét is. E szigetek közül legnagyobb jelentősége Lemnos és Szamothrake szigeteknek van. Ez a két sziget pontosan a Dardanellák bejáratával szemben fekszik. Innen valósággal ellenőrizni lehet ennek a fontos tengerszorosnak a forgalmát. (Most már az egész görög hadsereg letette a fegyvert).

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.